ELLENŐR
1885 / 80. m.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Piac. SIMONFFY-ház a városházával szemben

HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre .. .. 10 frt — kr
Félévre .. .. 5 frt —
Negyedévre .. .. 2 frt 50
Egy hóra .. .. 1 frt —

Hirdetési díj:
Öt-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885. Debreczen. Szombat, február 14. 31. szám

Debreczen febr. 14.

(—z—) Akadékoskodni kell, az már bizonyos. Hogy az ellenzék mindenben és mindenkor ellenzékeskedjék, — ez a szokás a parlamenti életbe be lévén hozva, ellenzékeskedni kell még akkor is, ha attól függene a haza sorsa, hogy az ellenzék szó nélkül fogadjon valamit. Hiszen akkor azt mondaná a közvélemény, hogy: „Ime a kormány helyes müködését még az ellenzék is beláttа: „De már akkor inkább vesszen az alkotmány, mint a megyei institucziо“ — mondta maga Kossuth Lajos, hát az ellenzéktől is hogy lehetne kivánni, hogy ilyen áldozatot hozzon a hazáért.

Nem is kivánja senki, na: nem kell félni. Csak beszélni kell, mert hát „röndnek“ — pardon! — „Ellenzéknek muszáj lönnyi.“ És miután hogy ellenzéknek muszáj lenni s a főrendi javaslat ellen is beszélni kell, ugyan mi mást lehetne jobban hangoztatni ellene mint azt, hogy a kórmány a kinevezett tagokkal elakarja nyomni a főrendiház függetlenségét.

Látjuk! Egyetlen egy oly állást ismerünk, mely élethossziglan tart a nélkül, hogy az illető elmozdittatástól tarthatna, avagy előléptetésre számithatna: és ez a közjegyzőség. És méltóztassanak most már szétnézni az országban, hát ezeknek az uraknak háromnegyedrésze ellenzéki, egynegyedrésze plane ellenzéki kortes. Szentkirályi Albert ur maga tudhatná ezt legjobban.

Na de hát „röndnek muszáj lönnyi!“

Megvagyunk róla győződve, hogy az élethosszig kinevezett tagok sokkal inkább megőriznék függetlenségüket, mint a kineveztetésre még csak számitó választottak, na de hát azért nem lenne a választás ellen még csak szavunk se, ha biztositani tudna minket a tekintetes vármegye arról, hogy legokosabb, leghiggadtabb és legérdemesebb emberét fogná megválasztani. De hol vagyon ez megirva? Ki meri azt állitani, hogy mindig a legokosabb, leghiggadtabb és legérdemesebb ember a legnépszerübb a vármegyében. En legalább voltam már oly megyei gyülésen, — már hiszen engedelmet kérek, de ugy van — hol az okos szót még csak hallani se akarták. A ki a ki a tömeggel nem uszott, lekiabálták, de meg jól le is hordták, pedig az az ember lett volna felsőházi tagnak való.

Mikor a tagoknak fele czenzus és születés utján, egy része bizonyos osztályokban elfoglalt s osztályérdekeket képviselő állás utján jut be a felsőházba: hát szükséges egy oly elem is, mely kipróbált politikai belátása, tapintata és helyes itélő tehetségénél fogva jut be. Nem az van ezzel mondva, hogy a született törvényhozók vagy más osztályok előkelőségei nem lehetnek okos és tapintatos emberek. Ellenkezően, még nagyon is, de mert a mágnás és a püspök is nagy ur és bizonyos osztályhoz tartozik, már csak engedjenek meg, de első sorban mégis csak a maga osztályának érdekeit fogná és fogja képviselni. Kik legyenek most már e nagy tekintélyeknek és nagy eszü embereknek méltó ellensulyozói?

A megyei választottak? Hát a megyei választásokra azok a főurak és főpapok, kik magukat a felsőházban támogattatni akarnák, nem folynának be? A választottaknak legalább is egy harmadrésze nem azok pártfogoltja lenne? De meg ismervén a megye szellemét, vagy mágnást, vagy olyan urat küldene föl a legtöbb, kik a mágnásokhoz szeretnek dörgölőzni.

Ne áltassuk magunkat. A megye nem arra való még ma, hogy a felsőházat mérsékelő elemekkel szaporitsa. Tisztelet a kivételeknek, de ahány megyét én ismerek az mind a családi név és családi befolyás után menne. Már pedig elég ott abból annyi, amennyit a főrendek fognak képviselni.

Egyátalában, a magyaországi választások ma még nem arra valók, hogy a felsőházban az észt, a tudományt és érdemet garantirozhatnák. Mert egész más az alsóház, hol valamennyi képviselő választott, de a hol a tagoknak több, mint fele, bizonyos osztályokhoz tartozik? Ott nem tehetjük ki magunkat annak, hogy a másik fele meg amazok támogatója legyen. Tessék választani az egészet, mint Amerikában: csakhogy olyan embert átlitson nekünk valaki, aki azt keresztül tudná vinni . . .

Az a „megyei választási“ mézes madzag tehát csak mókázás, plane a mérsékelt ellenzék részéről, mely mikor a megyei választásokat pengeti, csak ugy nyikorog a szája bele. De ellenzékeskedni akar, ez nála a motivum. Pedig higyje el nekünk akar ő akar más, hogy itt a nagyszámu született és osztály-állást viselő tagokkal szemben, a demokracziát és a nagy közönség egyébb osztályait csakis a kormány kinevezetjei, kik azonképpen s oly elemekből lesznek csoportositva a milyeneket a körülmények megkivánnak, s a milyeneket megyei választások utján nem várhatnánk.

A kórmány az egész ország kitünőségeit ismervén, válogathat tetszése szerint és ugy, amint éppen kell. Képviseltetheti a gazda, a kereskedő, az iparos, a tisztviselő stb. közönséget, mig hogy a megyék kilenctizedrésze csakis a gentryből küldene föl, arra már előre is mérget lehetne venni.

A kérdés itt csakis ama féltékenység körül forog: Vajjon a kinevezett tagok által nem lesz-e a kórmány befolyása a felsőházban tulságosan nagy? Amely kérdésre bátran azt felelhetjük, hogy: nem. Istennek hala, többsége eddig is meg volt, ezután is meg kell lenni, mert hogy a felsőház az alsóháznak ellenzéke, a felsőházi többség az alsóházi többségnek ellenlábasa legyen, azt parlamentális életben nem óhajthatja józan észszel senki fia. A felsőház szellemének az alsóház szellemével körülbelül egyeznie kell, mert feladata nem az, hogy a nép választottjainak többségével ellenkezzék, s magát a nemzet akaratának utjába helyezze, hanem az: hogy az alsóház határozatait felülbirálja, még pedig amennyire lehet, minden pártszempontól eltekintve.

Isten mentsen egy oly felsőháztól, mely ellenzéki szempontokat képviselne. Hiszen egy olyan felsőházzal nem lehetne kormányozni. Hanem igenis, képezze azt a felebbezési forumot, mely minden szenvedélytől menten, egyedül a helyest, vagy nem helyest tartsa szem előtt és pedig akar a többséggel, akar a kisebbséggel szemben. Miután pedig ehhez szakértelem, ész, tapasztalás és higgadtság kell, azt senki más nem egészitheti ki ugy, mint maga a kórmány, mely ez elemek felett rendelkezik.

— **Lipovniczky püspök a magyar clerus magatartásáról.** Lipovniczky a n.-váradi latin szertartásu megyés püspök tegnap N.-Váradon nevezetes nyilatkozatot tett. Alkalmat erre az szolgálatott, hogy a pápa Baranyai Ágoston szilágymegyei főispánnak a nagy Szent Gergely pápai rend középkeresztjét adományozta és az átadással a püspököt bizta meg. A püspök tegnap délben diszebédet adott, melyre a kitüntetett főispánon kivül meghivta Biharmegye és Nagyvárad előkelőségeit és Szilágymegye küldöttségét. Az ebéd előtt a püspök a szentszéki ülésteremben az összegyültekhez beszédet intézett, melyet az „Egyetértés“ a következőkben ismertet:

Beszéde elején a püspök az egyházi és polgári hatalom között levő dissonantia elháritásának szükségéről emlékezett meg és a pápa legutóbbi allocutiójában hangoztatott jelszavakból, a béke, türelem és engedékenység jelszavaiból kiinduló elvek követésre méltó voltát fejtegeté. A pápán és a fejedelmen kivül a magyar kormány bölcs békepolitikája is egyaránt egyengette a béke, türelem és engedékenység ösvényét s ez utóbbi követésére ő (a püspök) annál határozottabban, annál emelkedettebb hangulattal vállalkozhatott, mert őt az idők iskolája arra tanitotta, hogy idejében kell a nagy kérdések megoldásának esélyeit egyengetni, ha azt akarjuk, hogy az átalakulás az uj idők követelményeivel szemben jelentékeny megrendülés nélkül létesülhessen.

Azonban a közjó előmozditására való legjobb szándék mellett lehetlen, hogy el ne boruljon a honfi lelke, ha azt tapasztalja hogy vele szemben egy oly áramlat, egy oly irány áll, mely a legszentebb czél kitüzése alatt saját érdekeinek és czéljainak tekintetéből egészen ellentétes tanokat hirdet, derüre borura ellenzékeskedik, jól tudván, ha a tömegnek, ha ez mindjárt talárt visel is, némileg szája izére van Ha ez áramlatot követjük tekintetünkkel és látjuk romboló tevékenségét, nem zárkózhatunk el az igazság elől, hogy mig a kormány a felekezetek közötti, különösen pedig a katholikus felekezet és az állam közötti béke őre, addig amaz áramlat az alkotás müvéhez járulni képtelen lévén, kárhozatos müködésével nemcsak a világi, de még a papi körök némely rétegének szellemi és erkölcsi világát is bemételyezi. Ez az áramlat eredményezte a fájdalmasan érintett aradi szavakat, ez az áramlat az, mely a szatmári püspök multkori beszédét saját czéljaihoz mérvén, még ebből is tőkét kovácsolt a maga számára. Nincs ugyan felhatalmazva a püspök által, de bizonyos azok egyetértésében, midőn kijelenti ünnepélyesen, hogy az emlitett áramlattal és irányzattal semmitéle solidaritásában nem állanak s ezért óva inti a megyebeli papságot, hogy ez áramlattal ne szövetkezzék, illetve szakitson, ha csak a culturharcz áhitozóinak számát nem akarják szaporitani, melyre pedig a szegény hazának csöpp szükége sincs. A helyett egyengessük a tért az idők logicája által kivánt engedmények számára, kövessük a pápa példáját, ki védi jogait, de bölcs mérséklete által nagy vivmányokkal örvendeztette meg az egyházat. Ezután megszakitva beszédét, a pápa brevéjét olvasta fel a püspök és a rendjel átnyujtása, valamint a kitüntetett főispán köszönő szavai után a püspök a megyebeli főispánoknak az egyház körüli érdemeiről emlékezvén meg, dicséröleg nyilatkozott különösen a szilágymegyei főispánról és uttóbbi éltetésével fejezé be beszédét

Országgyülés.

Budapest, febr. 12.

Harmadik napja a felsőház szervezéséről szóló törvényjavaslat feletti átalános vitának a képviselöházban.

Az első szónok Herman Ottó volt, ki elmondá az aristocratiáról táplált nézeteit, melyek erősen democraticusok. Szónok ugy találja, hogy a democratia zászlaja Magyarországon porba van tiporva“, ezt szónok comicus hévvel ragadja fel, kijelentvén élénk derültség között, hogy „nem fél ő a golyótól sem.“ Herman egy határozati javaslatot, az Irányi által beadottat „sem fogadta el, mert mindezek nem democraticusok, hanem adott be maga egyet, mely a főrendiház eltörlését követeli.

Következett Zsilinszky Mihály, a ki Szilágyi Dezsővel, Irányival és Herman Ottóval polemisált, még pedig sikeresen és általános figyelem között. A felsőházi tagok kinevezéséről szólva igen ügyesen forditotta az argumentatiót Szilágyi Dezsö ellen, ki daczára, hogy élethossziglan kinevezett egyetemi tanár, mégis elég független s épen ellenzéki állást foglal el a kormánynyal szemben. Nincs tehát ok, a miért a kinevezendő felsőházi tagoktól a függetlenség megtagadtassék. A jeles érvalésü, szép szónoklatot tetszéssel fogadták a többség padjain.

Most Tisza Kálmán miniszterelnök állt fel és a szokottnál jóval tüzetesebben foglalkozott az ellenzéki szónokoknak a törvényjavaslat ellen felhozott érveléseivel; sorba vette azokat és egyet sem hagyott nyomatékos czáfolat nélkül. Először is Herman Ottó democraticus toutoskodását tette alaposan nevetségessé, megjegyezvén egyebek közt, hogy a democratia ama zászlója sok mindenen diadalmaskodott már s diadalmaskodni fog még atölött is, hogy Herman Ottó vette a kezébe. Az élénk derültség után mely e szavakat követte, Szilágyi ellen fordult a miniszterelnök s meggyőzően fejté ki, menynyire alaptalan azon állitás, mintha a tárgyalás alatti javaslat a kormány hatalom befolyásának gyarapitását czélozná a felsőházban. Epen az ellenzék által javasolt választás utján jutna be több kormánypárti ember a felsőházba, a kormány pedig nem fogadja el s nem proponálja a választást. — A főispánok közül nem egyszer többen szavaztak a kormány ellen a főrendiházban, de a nélkül, hogy e miatt a kormánytól csak egy rossz szót is hallottak volna. Igaz, hogy főispánok is lehetnek tagjai a jövőbeli felsőháznak, de csak mint élethossziglan kinevezettek. Hanem a kormány hatalmi szempontjából a helyzet rosszabb, mint előbb volt, mert ha jövőre eszébe is jutna a kormánynak, megválni oly főispántól, aki ellenzéki értelemben szavaz, az illető még mindig — élethossziglan — megmarad a felsőház tagjaként s igy a kormány megszabadulhat ugyan a főispán, de nem az ellenzéki szavazótól. Epp oly kitünő dialecticát fejtett ki Tisza a többi ellenzéki argumentumok taglalása és czáfolásában is. Igy pl. azt mondá Szilágyinak, ki csak 30 tagot kiván kineveztetni a felsőházba, hogy a kevés számra szoritott kinevezés nagyobb kitüntetés volna s igy a kormánynak az a 30 kinevezett tag inkább le volna kötelezve, mint a nagyobb szám (Szilágyi szerint 168), melyet a kormány proponál.

Mi a választást illeti, ha kiváló, nagytekintélyü emberek azt ambitiónálnák, hogy választás utján jussanak a felsőházba, ezáltal káros talsuly adatnék a felsőháznak a képviselőház ellenében, a hol pedig a tulsulynak megmaradni kell.

Irányi ellenében, ki a felsőház kezdeményezési jogát kifogásolta, arra utalt, a miniszterelnök, hogy hiszen Belgiumban és Angliában is birnak a felsőházak initiativával, a nélkül, hogy ebből conflictusok támadnának, vagy az alsóházak elveszitenék a jelentőséget, mig viszont a franczia képviselőház és senatus között, jóllehet mind a kettő választásból veszi eredetét, voltak ilyen surlódások.

Mondani sem kell, hogy az ellenzéki érveket ily módon szétmorzsoló miniszterelnöki hatalmas beszéd nagy tetszést aratott.

Szilágyi Dezső, önmagához hiven felállt most is és három pontban „igazitotta helyre“, vagyis fejté ki tüzetesebben beszédének azon részeit, melyeket Tisza állitólag félreértett.

A ház figyelme erősen kimerülvén, elnök 5 perczre felfüggesztette az ülést.

Szünet után Helfi beszélt a törvényjavaslat ellen, támogatva Irányi határozati javaslatát. Polemisált Beksicsesal a liberalismus jelentősége fölött s a szélsőbalnak vindicálta a liberalismust. A kiváltságokról szólva, azt mondá, hogyha választania kellene a vagyoni és születési kiváltság között az utóbbit választaná, bár egyiket sem szereti; s éppen azért kellemetlenül lepte meg a törvényjavaslatban foglalt nagy census, mely „kétszeresen jogegyenlőségi sertés.“

Éppen ugy perhorrescálja szónok a felsőház törvényhozási initiativáját is, mely fonák következményekre vezet.

Ezzel az ülés véget ért.

*

Budapest, február 13.

A feliratkozott szónokok közül ma négyen beszéltek: kettő a javaslat mellett: Vadnay Károly és Földváry Miklós; ketten ellene: Vadnay Andor és Apponyi Albert gróf.

Mind a két szabadelvü párti szónok ma tartá „szüzbeszédét“; mind a kettőnek igen sikerült az első fellépés.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Vadnay Károly, szellemes, hasonlatokban és tropusokban, nemkülönben ügyes fordulaokban gazdag beszédjével jó szónoknak mutatta be magát. Eltekintve beszédének érdemlemleges részétől, mely tartalmas és érvékben bővölködő volt, különösen két passussal aratott nagy tetszést, midőn Csanádynak egy közbeszólását csipősen apostrophálta és midőn elmondá a pártfegyelemről és annak erkölcsi alapjáról nézeteit. Vadnay Károly e beszédével a kivélóbb parlamenti szónokok sorába lépett.

Utána a másik, az antisemita Vadnay beszélt, gyülöletes hangon, mint mindig, a zsidókról, ugy hogy az elnök kénytelen vala közbeszólni.

Földváry Miklós felállitván a felsőház hármas kellékét: hogy legyen nemzeti, független és történeti alapon nyugvó, mivel a javaslatban e kellékeket biztositva látja, elfogadja azt.

Következet most Apponyi Albert gr. egy közel másfél óráig tartó hosszu beszéddel Az egész beszéd bármily nagyhatásu volt is a szélsőbal némely elemeire, nem annyira egy magasan gondolkodó államférfi enuntiátiójának, mint sokkal inkább kortesbeszédnek benyomását gyakorolta a hallgatóra és mintha kiérezhető lett volna nem egy szer szenvedélyes hangjából a boszunak érzete annyi sok politikai vereségek miatt. Az ellenzék riadalmas éljenzéssessel és tapsviharral fogadta Apponyi kitöréseit. A tetszészaj perczekig tartott, s mikor már lecsillapult volna, valamelyi ellenzéki képviselő elkiáltja, hogy „Eljen Apponyi!“ Rázudul erre az egész ellenzék. Ujra csillapodik a zaj; ujra kezdődik a riadalom. Es ez igy ismétlödött jó darab ideig. Az ellenzék a gyermekességig vitte a demonstratiót, mely egyáltalán nem illett a ház komoly és méltóságteljes termébe. No de véget ért ez is, — mire aztán Tisza Kálmán rectificálta szavait gr. Apponyi ellenében s tett egy pár igen találó észrevételt. Ezzel az ülés véget ért.

A szudáni háboru.

Wolseley tábornok közölte az angol hadügyminisztériummal ama távirat tartalmát, melyet Brackenbury tábornoktól az Earle tábornok hadosztálya által vivott csata felől kapott. E távirat, mely Dulka szigetéről, febr. 10-ről van keltezve, közli, hogy Earle tábornok csapatjai élén tegnap támadást intézett a felkelők ellen, kik a magaslatokon védmüvekkel megerősitett hadállást foglalták el. Az angol csapatok megkerülték az ellenség hadállását s azt előlről és hátulról egyszerre rohanták meg. Öt órai heves harcz után az angolok rohammal elfoglalták egész hosszában az ellenség hadállását, Earle tábornok a roham alatt, a magaslat csucsán esett el. Brackenbury tábornok átvevén a parancsnokságot, azalatt mig a gyalogság rohamot intézett a magaslatokra, a lovasságot rendelte ki az ellenség táborának elfoglalására. Ekkor esett el Earle alezredes, a staffordshirei lovasezred élén. „Győzelmünk — mondja továbbá Brackenbury tábornok — teljes volt. Tiz lobogót keritettünk hatalmunkban és elfoglaltuk az ellenség hadállásait. E csatának hatása legelőbb is abban fog nyilvánulni, hogy a Berberbe vezető országut minden további harcz nélkül nyitva lesz csapataink számára. Az ellenség, ki bátorsággal és kitartással harcolt, nagyon jelentékeny veszteséget szenvedett. Vezérei közzül igen sokan a harcmezön maradtak. A mi veszteségünk: 12 halott, kik közt három tiszt, és 25 sebesült, ezek közt szintén három tiszt. Az ellenség nagyobbára a monasiri és radalibi törzsekből állt: soraikban a berberi dervisek által toborzott felkelők is harcoltak A megállapitott tervszerint az angolok február 11 én vizen fojtatják az előnyomulást.

Debreczeni uszoda.

Egy megfizethetetlen kincset képezne nálunk egy czélszerüen berendezett uszoda. Szükségtelen annak jó oldalát dicsérni. — A rekkenő forrógásban elcsigázott testre hideg fürdő használata a szabadban igen üditő hatással van. Nemkülönben az uszni megtanulás az emberi élet egyik fökincsét képezi; mert nemcsak saját életét — de szükség esetében ember társáét is megmentheti. —

Nem lehetetlen, nem is emészt fel valami óriási összeget egy uszoda épittetése, — ehez csupán erély és akarat kivántatik. — Egy czélszerüen berendezett első rendü uszoda 6—7 ezer forintból kiáll. Egy másodrendü nép-uszodát fél annyiból is ki lehetne állitani. De ha már épitünk, legyen az inkább elsörendü.

Debreczenben egy hideg fürdő vagy uszoda épitése ezelőtt 12 évvel élénk eszme cserét képezett, de a nélkül, hogy komolyabb megvitatás alá vettük volna. A feledés ölébe vándorolt. Lehet az is, hogy korai éretlen gyümölcs volt még akkor.

Hosszu évek során a tapasztalat bebizonyitotta, hogy noha a nagyerdei s homokkerti vizek uszodának a leghatásosabbak volnának, de erre a czélra elegendő vizet a város környékén csupán a csolnokázó egylet gyep területén ásott kut szolgáltathatna. Állitásunk bebizonyitására felemlitjük a kertész egylet két kutját, a melyek 6 méter mélyek és 120 centimeter átmérőjüek. Ezen kutakból száraz években locsolásra 800—1000 vedér vizet meritettek ki — a kutak 4 óra lefolyása alatt ismét megteltek a legjobb ivó kristály tiszta vizzel. Ha a fentirt kutak viz felszinét közelebbről megfigyelés alá vettük, azt tapasztaltuk, hogy az a csolnokázó tó felszinével mindég egy vonalba volt, pedig ezen kutak a csolnokázó egylet tavától 100 ölnyire vannak.

Az uszodának a főbb viz basisát tehát a csolnakázó tó képezné?-

Hogy mennyi minőségü vizet adna ki 24 óra alatt egy 12—14 méter mélységü és 4—5 átmérőjü, szükség esetében két ilyen leirt nagyságu kut: annak eldöntését az avatott szakértőkre bizom. Nagyon természetes, hogy az uszodából a fölösleg viz a csolnokázó tóba eresztve, részben egy és ugyanaz a viz variálna az uszodában, de megszürve és felfrissitve a viz alatt — annak vizerein keresztül. A kutak ásatását a tótól a lehető legtávolabb pontra intéznénk. Miután a kutak kiapadhatatlan forrásáról kellő felvilágositást adtunk, térjünk át az uszoda miképpeni előállitására és némi tájékozásul a költségvetésre.

Igaz, hogy egy uszodát, egy vagy 3—4 vállalkozó is készséggel előállithatna, a nevezett helyen: de attól tartok, hogy ugy járnánk véle, mint midőn utóbbi nagyobb vállalat után, a mit idegen kezekbe adtunk; midőn kész volt: a másik évben már megbántuk, hogy miért nem társultunk mi helybeliek mint vállalkozók.

Bécsben, ugy a Porosz és Franczia-ország vidéki városaiban nem ritkaság ily mesterséges uszodát látni, a melyeknek csak is kut viz alapjok.

Igaz, hogy nálunk a fentebb irt helyen az uszoda egy kissé távol esnék a várostól; de először is viz és a levegő élvezhetőbb leune, másodszor pedig a helyi közuti vaspálya vállalkozó örömmel tovább épittetné sinjeit vagy 1000 lépéssel, hogy a fürödni járó vendégeket az uszoda helyszinére szállithassa

Megkell tehát kisérlenünk az emlitett előnyök után egy uszoda létesitését, még pedig szerény nézetünk szerint 25 frtos részvények alapján, 200 esetleg 250 részvény kibocsátása mellett.

A kutak előállitása, egy kis szerkezetü gőzgép, szivattyu és vizvezetü csövek elhelyezése és beszerzése, valamint az uszoda medencze körül 50—60 cajütte felépitése még nem emésztene meg 3500 forintnál többet, hanem az uszó medencze kiásása és téglával kiépitése a legnehezebb feladat lesz; mert ez oly helyen létesülhetne, a hol a viz alig két ásó nyomra már felbugyog, ilyen vizenyós helyen 300 □ métr. területü és két méter mélységü medenczét kiásni és azt vizhatlan fenék és oldal falakkal ellátni, ez csakis egy szivattyu gép segélyével történhetik.

Felemlitem még a fa rostélyzatot, mely az egész alját képezné. A rostélyzat három részletben lenne elhelyezve, ugy hogy az első részletben 10—12 éves gyermekek fürödhetnének, a más részletben a felnőttek, a harmadik részletben pedig az uszni tudók, ez utóbbi részletben a rostély gépezet által felemelhető lenne, azon esetben ha ne talán valaki a viz alámerülne. A vizszine azonban nem lenne elrekesztve sehol.

Ezen leirt rostélyzatnak az a jó előnye is lenne, hogy a viz tisztaságát előmozditná a mennyiben egy napi fürdés után képződő salak, por, a rostélyzaton keresztül az uszoda fenekére szállna, a hol pedig a viz fördés alatt nem nagyon zavartatik fel.

Hogy mennyi jövedelmet hozna egy uszoda városunkban: hihetőleg egy pár év alatt a tőkét kamatostól vissza fizetné. Ehez aránylag az évi kiadás sokkal csekélyebb lenne.

Az uszoda helyiségnek vagyis a fent emlitett gyepterületnek befásitása, csinositása és kertté átalakitása volna még hátra, a mi szinte nem nagy költséget emészt fel, Az uszoda medenczéből kiemelt föld elegendő niveaura emelné a most lapályba fekvő gyepterületet. Végül azon reménynyel fejezzük be czikünket, hogy az uszoda eszméjét a szakavatottabb körök elejteni nem fogják

Polony Andor.

A magunk részéről szintén helyesléssel fogadjuk az uszoda felállitásának eszméjét, miután annak szükségességéről teljesen meggyvunk győződve. Melegen óhajtjuk, hogy e jóravaló eszme felkaroltassék és minél előbb megvalósitassék. Az uszoda helye, felszerelése, felépitése, kivihetősége, a szükséges költségek beszerzési módjára még vissza fogunk térni.

Szinház.

(V—i A—d.) **Érdekes szinházi este** lesz hétfőn szinházunkban. — Azért is mert akkor a szintársulat egyik kitünő müvészének Szabó Antalnak lesz jutalomjátéka, s azért mert Karczag Vilmosnak uj társadalmi szinmüve fog előadatni. A fiatal irónak már 4—5 szinmüve megfordult a debr. szinpadon kisebb nagyobb tetszéssel, s ezek közzül egy, számos szinpadon adatott elő. Mostani szinmüve „A kárhozat utján“ czimet viseli s ennek első felvonását a felolvasó kör estélyén szerző általános érdeklődés mellett mutatta be, s az első felvonásban meginditott hatásos mese a legteljesebb érdeklődést és kiváncsiságot ébresztette fel.

A debr. közönség, melynek a fiatal szerző e lapok utján már több mint hat éve szolgálatában áll bizonynyal sietni fog a szinházba, hogy rokonszenvének kifejezést adjon hiszen alig van már Debreczenben olyan ember, különösen a közügyek terén forgolódók között, kik a fiatal hirlapiró szolgálatkészségét egy vagy más uton igénybe ne vették volna. A hirlapirónak nem lehet az a sorsa, hogy mig ő mindenkit felemelni igyekszik, őt magát buzgó munkálkodásában, előre törekvésében a közönség elhagyja.

A debr. közönségnek alkalma lesz megitélni, hogy a városunk falai között felnött fiatal iró tehetségében mily lépést tett előre, s hogy az eddigieknél nagyobb igényekkel fellépő müve mily haladást képez. — E sorok irója a magvas nyelven irott hatásos jelenetekben gazdag salon drámától nagy hatást vár, s azt várnak maguk a szinészek is, kik hatásos szerepeiket nagy szorgalommal tanulták be s igy az előadás mintaszerü lesz

De érdekes lesz a hétfői előadás azért is, mert Szabó Antal jutalomjátéka lesz. A kitünő szinmüvész rövid idő alatt kedveltje lett a közönségnek, mely a hol csak teheti kifejezést ad szeretetének, mert hiszen az ő alakitásai azok az életből vett tősgyökeres alakok, mindig a legteljesebb elösmerésre találtak. — Nem kétkedünk benne, hogy hétfőn a szinház nézőtere minden zugában megtelik.

Ugy halljuk, hogy a főiskolai tanulóifjuság, melynek még minden évben meg volt a maga kedvencze az idén Szabó Antalt ohajtja kitüntetni, s már kebelében meg is inditotta erre nézve a mozgalmat. A közönség körében hasonlóképen gyüjtések indittattak meg a jutalmazandó müvész kitüntetésére.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

HOLTOMIGLAN.

Regény.

Irta: ***Vértesi Arnold.***

(Folytatás.)

Hogyan lehetne valaki ily helyzetben oly bolond, hogy csekély nyereségvágy miatt elveszitse a sokat s nyakára vonja az akasztófát vagy hosszu rabságot! Korhely gazembernek ismertem Halmayt, pazarlónak; nem oly fukar, pénzsovár az, hogy egy pár ezer forint elvakitaná s hogy eszét vesztené a kincs miatt.

Mégis mindig csak visszatért ez a gondolat fejembe, hátha Halmay részes e rablási vállalatban? Igaz, hogy kémeim azt mondták, hogy elutazott, de meglehet, hogy csak szinből történt az elutazás, talán csak épen azért, hogy a látszatot elháritsa magáról. Hátha nem ment valóban Szegedre? Akármily állomáson kiszállhatott, mindjárt a legelsőn is, s aztán az alulról jövő vonattal visszatérhetett, ugy, hogy este 8 órakor már Pesten lehetett ismét.

Phisikailag véve nem tartozott a lehetetlenségek közé, hogy Halmay még ma éjjel részt vegyen e rablásban. De higgadtan megfontolva mégis lehetetlen, hogy Halmay ide jöjjön rabolni. Hiszen nem lehet semmi oka most rablásba keveredni.

Fölizgatott képzelődésem zagyva gondolatának tarthattam csak az egészet s igy kezdtem kiverni fejemből. Nem, e helyen nem fogok találkozni Halmayval. Nevetséges erre csak gondolni is.

Az óra ezalatt már három negyedet is elütött éjfélután. Közelgett egy óra.

Közeledünk azon perczhez, melyben valami történni fog. Azon arányban, a mint ez idő közelebb és közelebb jött, szünni kezdett izgatottságom.

Nyugodtabban kezdtem gondolkozni. Talán fölösleges is aggodalmunk a rablók miatt Talán nem is kell félnünk valami betörőtől. Meglehet, hogy csak házi tolvajtól kell tartani. Talán az exprimadonna nem is rablók czinkosa, hanem csak saját kezére akart müködni maga s gondolta, hogy jó lesz az urnöket mélyen elaltatni, azalatt szépen összeszedhet mindent, kinyitogathatja a fiókokat; senki sem fogja észrevenni, mindkét urnő mélyen alszik, a cselédek künn vannak távol.

Ez nem látszott lehetetlennnek

Ha igy van a dolog ugy rablókkal nem találkozunk ugyan az éjjel, hanem tolvajságtól mégis megóriztük a házat. Mili kisasszony ferve elvan rontva s ha nem is sül ki reá semmi bizonyos, annyira gyanussá tette magát, hogy holnap megfogja kapni elbocsáttatását.

Mialatt elmémben ezernyi képzelődés keringett egyszerre csak ugy tetszék nekem, mintha elfojtotott sikoltást hallanék Etelka szobája felől.

— Hallotta? — kérdém suttogva a házmestert.

— Nem hallottam uram, és nem hallok semmit, — viszonzá.

Valóban most már én sem hallottam semmit. Képzelődés volt csak, gondolám magamban.

Egy szoba és két ajtó választott el Etelka háló szobájától, hanem azért a sikoltást bizonyára át lehetett volna hallani.

Nehány perez mult el igy, mialatt szorongó aggódással hallgatóztam nem jön-e valami hang onnan át. Nem hallottam éppen semmit.

Az igaz, ha a szobaleány, ki közvetlen az Etelka hálószobája melletti szobában aludt, czinkostársa a rablóknak, hallgatni fog és nem fog nekünk jelt adni ha sikoltást hallana is Etelka hálószobájában; de hiszen kihallatszik a sikoltás ide is.

E pillanatban ijedten rohant be a mi vitéz szabólegényeink egyike s lelkendezve suttogva beszélt valamit. Amint az ajtó nyilott, a sötétben nem ismertem föl rögtön s már rá akartam kiáltani, de ijedt suttogásáról reá ismert rögtön a házmester.

— No mi baj? — kérdé?

— A rablók! — viszonzá a vitéz legény.

— Miért nem marad a helyén s mért nem kiáltott?

— Csitt! szólt a legény. — Nem kell zajt ütni. Ne gyujtsanak gyertyát. Még nem jöttek be csak odakünn hallottuk öket mozogni; az ajtón kapartak valamit. A kilincset keresték bizonyosan. Dániel kinézett az üvegajtón s látta öket. En is kinéztem, de nem birtam megkülönböztetni öket. Nagyon sötét van odakünn. Ugy gondolom, az egyiknek nagy vörhenyes szakálla van. Szemei villogtak mint két tüzes karika.

Mindegyik kezembe egy pisztolyt szoritottam s a házmesterrel együtt kisiettem.

A másik szabólegényt egy almáriom mögött találtuk. Azért huzódott ide ugymond, hogy innen jobban szemügyre vegye a rablókat,

Ez is panaszkodott a sötétség ellen. Ha nem már körülményesebb leirását tudta adni a rablóknak, mint társa. Tekintve a nagy sötétséget, rendkivül éles látással kellett birnia a derék férfiunak, hogy mindazt meglátthassa amit látott. Még azt is megtudta mondani, hogy az egyiknél kétélü hosszu konyhakés volt.

A rablók csak benéztek, aztán hirtelen visszahuzódtak; talán még társaikra várnak, vagy észrevették, hogy itt erős ellenállásra találnak.

— Bizonyára észrevették ezt, — viszonzám gunyosan.

Tudtam, hogy a félelemnek nagy része van azon festői leirásban, melylyel a rablók megjelenését eléadják. Hanem meglehet, hogy valóban itt voltak az ajtónál s mielőtt belépnének, meg akarják előbb tudni, alszik-e mindenki?

Itt maradtam a házmesterrel együtt. A szabólegénynek tetszésére biztam, hogy az almáriom mögé huzódhatnak, ha ott neki jobban tetszik. Egyikök sem tette, hanem megmarkolták a fokost s oldalam melié álltak. Igy társaságban sem látszottak gyáváknak s gondolom, kedvet is kaptak volna verekedni, ha valaki áll mellettök, a ki biztatja. Erős két ficzkó volt s egy pár sovány börtönben összeaszott tolvajjal megmérközhettek volna.

Suttogva folyt az egész szóváltás. Vártuk a rablók jövetelét

Jó sokáig vártunk itt. Nem jött senki. Se hire, se hamva nem volt a rablóknak. Az egész puszta képzelődés volt, melyet a legények félelmökben látni véltek

Nem akarták bevallani s váltig erősitették, hogy látták a rablókat. De hiába vártánk, nem jöttek azok.

Ezenközben ujra ugy tünt föl nekem, mintha sikoltást hallanék Etelka szobája felől. Szivemet hasitotta át e hang. Bánni kezdtem, hogy eltávoztam közeléből Meglehet, hogy régóta sikoltozott segélyért szegény, de hangja nem hallatszott idáig s ha talán egyes gyönge hang idáig hallatszott is, a nagy feszültségben, melylyel minden figyelmünket a rablók felé irányoztuk, nem is vettük észre.

A házmester most sem hallott semmit s azon véleményben volt, hogy képzelödöm. — Meglehet, hogy képzelödöm, de itt nem maradhattam tovább, aggódva siettem Etelka közelébe. Embereimet visszahagytam, maradjanak itt.

Hideg veritékcseppek gyöngyöztek alá homlokomon s borzadás futott át tagjaimon.

Igaz, hogy Etelka szobájába be nem jöhet a rabló a vasrostélyos ablakon, de nem rejtőzhetett-e el ott a szobaleány segélyével már korán este, mielőtt még valamit gyanitottunk volna?

Az ész ugyan azt mondta: mit keresne a rabló épen Etelka hálószobájában, hol nem számithat rejtett pénzre, kincsekre? De szivemet kimondhatatlan aggódás fogta el s lélegzetem elfult a kinos aggodalom miatt.

A mint visszatértem előbbi állomáshelyemre, a sikoltást többé nem hallottam, de aggódó szivem azért megnyugodni nem tudott.

(Folyt. köv.)

ELLENŐR
1885 / 80. m.

Napi hirek

— **Bálint napja** alkalmával föt. és nagys. Révész Bálint püspök urnál ma délelőtt a főiskola összes tanári kara, a ref. egyház lelkészei, és tanitói testületileg adtak kifejezést jó kivánságaiknak. Mi is szivből ohajtjuk, hogy a köztiszteletben és szeretetben álló ősz főpapot az Isten még sokáig tartsa meg az egyház, a főiskola s általában édes hazánk javára!

— **Az 1885 évi budapesti orsz. kiállítás** debreczen-kerületi bizottsága f. é. február hó 14-én délután 4 órakor a városháza nagytermében teljes ülést tart. A debreczen-kerületi kiállitási bizottság nevében: dr. Király Ferencz.

— **A katasztari ügyben** értekezlet tartatott mult csütörtökön este a város háza kis tanácstermében, melyen mint egy 80 tekintélyes polgár vett részt polgár mester ur elnöklete alatt. Ez értekezlet czélja volt megbeszélni azt, hogy miképen lehetne lejjebb szállittatni azon ropant adót mely az uj kataszteri becslés szerint a városra hárult. Elhatároztatott, miszerint a miniszteriumhoz azonnal menesztessék egy küldöttség, azon irásba is foglalt kérelemmel, hogy a tisztajövedelmi tételek ugy alkalmaztassanak a mi határunkra is, mint a szomszédos határokra. E petitió szerkesztése és végleges megállapitása Vértessy István, Dalmy Károly Nánássy Ferencz Buday József Jámbor Ferencz, Vásári István Ökrös János Csáky Gergely és Zöld Jánosból álló küldöttségre bizatott, kik már holnap eleget tesznek megbizatásuknak és igy a kérvény még a jövőhéten, illető helyre lesz juttatható.

— **A debreczeni ügyvédi kamara** Bezéti István volt nagy kunmadarsai, jelenleg ismeretlen tartózkodásu ügyvéd, a 155/1884. számu jogérvényes fegyelmi birósági itélet szerint az ügyvédség gyakorlatától félévi felfüggesztésre itéltetett, mely felfüggesztés f. évi január hó 25-én kezdődvén, f. évi julius hó 25-ik napjáig tart.

— **Tánczvigalmak** A következő napok ugyancsak változatosaknak igérkeznek a mulatni szerető közönség számára. Ma lesz a Bikában a tiszti kar kränzchene, — kedden a Koronában a szintársulat első rendü tagjainak tánczvigalma, esütörtökön a karszemélyzeté mindkettő a Koronában. — A Magyari testvérek és zenekaruk vasárnap 15-dikén a Korona szálloda termeiben fényes czigánybált tartanak, melyre a belépti dij 1 frt. — A Debreczenben állomásozó cs- kir- altisztek pedig f. hó 23-dikán tartják meg tánczmulatságukat, szintén a „Korona“ szállodában. — A tornabál 22-én lesz szintén a Koronában, és 28-án pedig a kereskedő testület tombolaestélye.

— **Nyilt köszönet.** Dragota Ignáczné Friendt Anna őnagysága 10 azaz tiz frtot sziveskedett átadni Beke Mihály urnak, mint a debreczeni honvédegylet elnökének az 1849. auguszt. 2 án elesett magyar honvédek nyugvó kertében emelendő honvédemlék felállitása költségeire Ezt az összeget Beke Mihály ur hozzám el is juttatta. Midőn azt nyugtázom, a honleányi nemes tettekben mindég kitünt urhölgynek legmélyebb köszönetemet nyilvánitom. Tisztelettel, Debreczen, 1885 febr. 14. Boros Sándor.

— **Statisztika.** A mult évben városunkban összesen hat tüzeset fordult elő, s a kár mindössze körülbelől 2500 frtra tehető.

— **Gyàszjelentés.** Alulirottak mélyen szomorodott szivvel jelentik felejthetetlen férjének, illetve atyjuk, nagyatyjuk, testvérök LÉDIG SÁMUELNEK f. hó 14-én, életének 66-ik s boldog házasságának 47-dik évében rövid szenvedés után történt gyászos kimultát. A boldogult hült tetemei f. hó 15-én, vasárnap d. u. 3 órakor fognak a h.-böszörményi izr. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Béke hamvaira: Özv. Lédig Sámuelné szül. Fried Debora neje, Lédig Fánny férj. Weltner Jakabné, Lédig Jenny férj. Dr. Fried Adolfné, Lédig Menyhért, Lédig Henrik, gyermekek Lédig Sára férj. Löwinger Ferenczné, Lédig Czilli férj. Prefsler Hermanné, Lédig József, Lédig Sándor, Dr. Lédig Lajos, testvérek. Lichtschein Sarolta özv. Lédig Lajosné, Braun Berta férj. Lédig Menyhértné menyei, Weltner Jakab, Dr. Fried Adolf, vők. Lédig Irma és Dezső Weltner Oszkár, Fried Ödön és Ilonka unokák. Fried Simon, Czincz Ignácz, sógorok.

— **Abdul Kerim meghalt.** Konstantinápolyból jött hirek jelentik, hogy Abdul Kerim basa, az ősz számüzött, a török hadak volt fővezére, rhodus-szigeti számkivetésében meghalt. — Keletruméliában, Csirhánban született, — még a mult század gyermeke volt, jóval fejül a nyolczvanon s mégis hatvanévesnek látszott a hatalmas, vállas ősz alak. Az 1828—29-diki orosz-török háboruban már bimbasii (őrnagy) rangot nyert. II Mahmud szultán felösmervén tehetségeit, katonai képzés végett Bécsbe küldte, a hol a hirneves Hauslab táborszernagynak kedvence lett. A krimi háboru idejekor már musirrá lép tették elő, a mely egyenlő rang a parancsnokló tábornoksággal. Nagy érdemeket szerzett a török hadsereg ujjászervezése körül. 1876 összén Husszej Avni pasa orgyilkos kéz által történt halála után ő lett a szerdár-ekrem, az ottomán hadak fővezére. Ez állásban nagy tevékenységet fejtett ki, folyton uj csapatokat szervezett s kitünő tüzérségével eldönté sorsát a szerb-török háborunak Alimpits Rankó seregét Gyunisz mellett ösz szetörte s szétszórta. — Ekkor kapta (1877. jan.) a föllelkesült magyar ifjuságtól a Rákóczi korabeli régi kardot, Konstantinápoly lakossága leirhatlan lelkesedése közben. — Az orosz-török háboruban azután elhagyta jó szerencséje, — mintha balcsillagzat földözte volna, egymásután követte el a legnagyobb mulasztásokat s egyre késedelmezett, Mikor 1877 julius havában letették, a fővezérségről utóda az erélyes Mehemed Ali már nem menthette meg honát. Abdul Kerimet haditörvényszék elé állitották s örökös számüzésre itélték honárulás czimén. Ott halt meg az öreg ősz megtört alak, ki tévedhetett — de honáruló nem volt soha.

— **Debreczen az országos kiállitáson.** A városi tanács tegnapi gyülésén a kiállitás ügyével foglalkozott. Dr. Király Ferencz jelentése szerint az 1885. évi budapesti kiállitás költsége 4576 forint 46 krra tehető. Ezzel kapcsolatosan előterjesztetett Rab László tanácsnok mint küldöttségi elnök jelentése, mely szerint a kiállitani szándékolt városi ötösfogat lovainak előállitási költsége 1079 frtba, a szerszám 70 frtba kerülne. A városi tanács az előterjesztésből arról levén meggyőződve, hogy a kiállitás költsége a már e czélra megállapitott összegből körülbelől kitelik, kimondja, hogy az előre való gondoskodásból bejelentett élőállat létszámot tényleg kiállitani akarja, mihez képest megbizza Rab László tanácsnokot, hogy Nánássy Ferencz bizottsági taggal egyetértőleg a város részéről felküldendő élőállatok kiválasztása, azoknak előkészitő gondozása, az ötös fogatbeli lovaknak betanittatása, az ötös szerszámnak megrendelése iránt haladéktalanul belátásuk szerint az általuk beterjesztett költség számitás keretén belül intézkedjenek. — A mennyiben pedig a városi reáliskola, a ref. és rom kath. elemi iskolák s ipariskola által bejelentett kiállitási tárgyak sulya, azok által igénylendő területek nagysága, esetleg szekrények bérfogatára nézve a tanács még értesitést nem nyert, felhivatik a városi reáliskola igazgatósága, a ref. és rom. cath. elemi iskolaszék tek. elnöksége, s az iparos iskola igazgatósága, hogy e tárgyban tegyenek ide azonnal felvilágositó jelentést. Dr. Király Eerencz urnak pedig a midőn eddigi ügybuzgósága s tapintatos eljárása s kifejtett tevékenységéért köszönet szavaztatik, egyuttal az alábbi kiadványban megbizás adatik részére arra nézve, hogy ugy az ipari általános, mint az állat kiállitásnál városunkat s kiállitó lakosságát minden irányban — az egész kiállitás folyama alatt — ugy itt mint Budapesten általánosságban képviselje, a kiállitási ügyet vezesse s intézze, az országos bizottsággal magát érintkezésbe tevén, a kiállitási tárgyak felszállitásának legczélirányosabban teendő keresztül vitelére nézve szerezzen magának tájékozást s azt eszközölje. Egy idejüleg felkéretik, miszerint adjon felvilágositó jelentést s költségvetést arra nézve, hogy a város és kiállitó lakosságának képviseltetési költsége menyibe fog kerülni, s az mimódon, kiknek igénybe vételével eszközölhető legczélszerübben.

— **Egy jó családból** való fiu gyakornokul kerestetik és azonnal felvétetik Zákó Sóma kereskedésében Tokajban.

— **A beregszászi gyilkossági merènylet** ügyében Pappházy törvényszéki elnököt f. hó 11-én ujból kihallgatták. Ezen kihallgatás folyamán Pappházy — mint lapunknak irják az ellene tett komolyan terhelő vallomásokat nem tudta megczáfolni. A vizsgálat tovább foly. A beregszászi kir. ügyész, ki felsőbb helyről már eleve azt az utasitást kapta, hogy a minden esetben szükséges tárgyilagossággal és óvatossággal folytassa az eljárást és ha esetleg a törvényszéki elnök ellen merülnek fel terhelő körülmények, ezek hez képpest a törvények és eljárási szabályok szigoru megtartásával tegye meg a szükséges inditványt. Arra lehetünk tehát elkészülve hogy a beregszászi kir ügyész legközelebb inditványozni fogja, hogy a vizsgálat Pappházy kir. törv. elnökre is kiterjesztessék és Pappházy ellen elrendeltessék a vizsgálati fogság.

— **27 év multán kiderült gyilkosság.** Bécsből a következő rendkivül nagy sensatiót keltő hirt irják: Ezelőtt 27 évvel nyomtalanul eltünt Bécsben egy Roa József nevü gazdag gépész, akkor hosszantartó általános izgalmat okozott, hogy daczára a legbuzgóbb kitartásnak, nem birták kideriteni, hogy hova lett, s egyáltalán semmi nyoma sem maradt. A napokban Haas József érczsodrót saját neje bosszuból feljelentette, hogy neki férje bevallotta azt, hogy ő ölte meg Roa Józsefet. A gyilkost azonnal elfogták, s Haas ma bevallotta, hogy a gyilkosságot valóban ő követte el.

— **A khinai hadisten jóslata** Mint egyik khinai lap beszéli, a napokban a császári fővárosban Pekingben levő császári palota parancsnoka Kuong herczeg, küldöttséget menesztett a khinai hadisten templomába gazdag ajándékokkal, megkérdezendő, hogy mikor lesz vége a khinai-franczia háborunak. A küldöttség a hadisten papjával együtt megjelent a templomban, ott az ajándékokat lerakta a szobor előtt s aztán földre hullva imádkozott, hogy mondja meg a hadisten, mikor lesz vége a harcznak. Minthogy azonban az istenek, csak papjaik által tudatják akaratukat a néppel, a küldöttség az ima után egy mellékhelyiségbe vonult s ott várta az isteni v laszt, mely meg is érkezett és pedig alig egy félóra mulva, hozván azt a pap, — mely igy szólt: még három évig fogják a barbárok tüzzel vassal pusztitani Khinat, de akkor a khinaiak győzni fognak s kiverik a franczíakat Khina földéről“. Meglátjuk beteljesedik-e a hadisten jóslata, melyet a khinaiak szentül hisznek s most nyugodtan harczolnak azon reményben, hogy három év mulva győzelmet fognak aratni,

— **A napi kérdéshez.** Az öngyilkosságokról érdekes elmélkedést közöl a „Le Praticien“ franczia orvosi folyóirat. Tagadhatatlan, hogy az öngyikosság ma már egy uj betegség, melyet a mi társadalmi életünk hozott létre. Régóta megvan e betegség csirája épp ugy, mint a phylloxera, de veszedelmessé lételét csak a kultura idézte elő. A gyorsan élés, a vagyon után való ideges törekvés, a nyereség-vadászat, a verseny fokozódó fejlődése, az üzleti élet szervezetet romboló hullámzása, a társadalmi rend ellenében az egyesek csökkenő ellenállási ereje az öngyilkossági mániát kétségkivül növelte, Az öngyilkosságoknál, épp ugy mint a többi büntényeknél, bizonyos divatos rendszer észlelhető, melyet nem csekély mérvben terjesztenek a hirlapok hasábokra terjedő kimeritő közleményei. A rendkivüli körülmények között végrehajtott gyilkosság, vagy a hallatlan szemtelenséggel foganatositott tolvajság csakhamar utánzókra talál. Most a postalopási járvány van divatban ép ugy tapasztalhatjuk, hogy egy idő óta a legtöbb öngyilkosság revolverrel hajtatik végre és tiz eset közül kilenczszer az illető halantékon lövi magát, mig pár év előtt a szájba irányzott lövés volt divatba.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata.)

BUDAPEST, jan. 14. A főrendiház a járásbiróságok szaporitása felőli törvényjavaslatról szóló bizottsági jelentést keddre tüzte ki napirendre. Megkezdte a költségvetés tárgyalását. Pongrácz előadó, továbbá Zichy Ferencz, Zichy Nándor mellette szóltak. A képviselőházban a főrendiház reformja iránti törvényjavaslat tárgyalásánál Török Zoltán mellette szól, Zichy Antal nagy lelkesedés közt szintén, Halvax, Orbán Balázs ellene szólnak.

Philadelphia jan. 14. A szegények tébolydája leégett, 28 ember életét ve szté.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

VII. kisbérlet. 16. szám.

Vasárnap, febr. 15.

adatik

Lumpaczius Vagabundus.

Bohózat 5 felv.

Hétfőn bérletszünetben

Szabó Antal jutalomjátékára

Először:

A kárhozat utján.

Társadalmi dráma 3 felv.

Karczag Vilmostól.

VASUT.

Debreczenből indul:

N.-Várad—B.-pest felé		d. e.	12 ó. 07 p.
„ „		este	8 ó. 50 p.
Szatmár felé		d. e.	4 ó. 32 p.
„ „		d. u.	3 ó. 49 p.
Kassa felé		d. e.	9 ó. 45 p.
„ „		d. u.	3 ó. 35 p.
Nánás felé:	m. á. v.	d. u.	3. ó. 34 p.
	vásártér	d u.	3. ó. 46 p.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

Kerestetik

egy 5—6 szobából álló lakás a központhoz közel legalább 3 évre.

Ajánlatok szivesen fogadtatnak füvészkert u cza 1080. sz.

Dr. Kerekes L.

orvostudor

rendel naponta d. e. 8 órától 10-ig,

d. u. 2 órától 4-ig.

NAGYCSAPÓ-UTCZA 315. SZ. a.

(Héczei-Szabó-féle házban.)

Különösen, gyermek és női bajokban, fül-, gége- és idegbántalmakban szenvedőknek ajánlja gyógykezelését.

Szegényeknek ingyen.

A „Kis Pipához“

czimü Papp György czegléd-utczai vendéglőjében a legjobb házias magyaros koszt és a legjobb kitünő faju érmellèki borok kiszolgáltatnak a legjutányosabb árak mellett.

Hirdetmény.

Vagyonbukott Lengyel és Jurinits csőd ideiglenes választmányának határozata folytán, — a nevezett csődtömeg áruraktára — akár egészben, akár egyes részeiben zárt irásbeli ajánlatok uján megvehető. Felhivatnak tehát mindazok, kik venni szandékoznak — miszerint irásbeli ajánlataikat — az ajánlott vételár 10%-ának mint bánatpénznek kapcsában — az ideiglenes választmány elnökéhez Dr. Kola János ügyvéd ur oz Debreczenben — legkésőbb f. évi mártius hó 1-sőig nyujtsak be. A beszerzési ár 5%-án alól tett ajánlat tárgyalás alá nem vétetik. Az ideiglenes választmány az ajánlatok el, vagy el nem fogadása iránti határozati jogát magának fenntartja.

A leltár és raktár tömeggondnok Molcsányi János ügyvéd ur közbenjöttével megtekinthető.

Kelt Debreczenben, 1885. február 13.

Dr. Popper Mór ügyvéd,
ideiglenes választmányi jegyző.

Kiadó lak!

Egy csinos utczai uri lak, és egy egész ház udvarral pünkösdtől, — ugyanott egy butorozott szoba minden órán kiadó a Sz.-Anna-Cser-utczán, értekezhetni 2368. sz. alatt a tulajdonosnál.

Dr. Deák,

budapestí fogorvos,

(ezelőtt Berlinben lovag Dr. Guérard udvari fogorvos és udvari tanácsos segédorvosa) Debreczenbe tévén át működését, tisztelettel jelenti, hogy mindennemü

FOG- és SZÁJBETEGSÉGET

gyökeresen kezel, odvas fogakat a legkitünőbb anyagokkal tömköm (plombiroz,) ugy, hogy azok hosszu éveken át használhatókká maradnak.

Készit egyes müfogakat és egész fogsorokat a legujabb amerikai légnyomatu szerkezet szerint, cs. kir. kizárólagosan szabadalmazott

rugalmas szájpadlással,

melyek nemcsak a beesett arczokat kitöltik, de jó hangzásu beszédre és rágásra is tökéletesen alkalmasak.

A fogkő, vagy bármily lerakodmány által éktelenné vált fogakat kitisztitja.

A használhatlanná lett fogakat és gyökereket eltávolitja.

Rendel d. e. 9—12-ig és d. u. 2—4 óráig, HAJDU-ház I-ső emelet, a „Bika“ szállodával szemben.

Bejárat Nagycsapó-utcza 1-ső kapu.

A Debreczeni ipar- és kereskedelmi-bank

XVIII. RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1885. február 22 napján délelőtt 10 órakor tartandja Debreczenben, a városház nagytanácstermében, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghivatnak azon figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 23-ik czikkének rendelete szerint, részvényeiket, a közgyülés előtt legalább öt nappal, az intézet pénztáránál le kell tenniök.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés az 1884. évi üzletről.
2. Az 1884. évi számadások és mérleg s ezzel kapcsolatban a felügyelő bizottsági jelentés előterjesztése után a zárszàmadasok megvizsgálása, a mérleg megállapitása, és a nyereség felosztása feletti intézkedés, végre az igazgatóság és felügyelő bizottság részére, a felmentvény megadása vagy megtagadása feletti határozat.
3. Az alapszabályok 34-ik czikke értelmében, az igazgatóságból kilépő két tagnak megválasztása, a kilépők ujra megválaszthatók.

Az évi jelentés és mérleg a közgyülést megelőző nyolcz nap alatt az intézet helyiségében, az üzlet órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczenben a debreczeni ipar és kereskedelmi bank igazgatóságának 1885. január hó 29. tartott üléséből.

AZ IGAZGATÓSÁG.

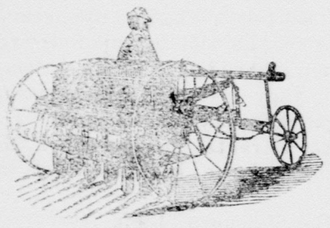
FLEISCHER és TÁRSA

gèpgyára és vasöntödéje

KASSÁN

eperjesi ut, 6. sz. és Kassa mellett a Csermelyvölgyben

ajánl a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmeltartásával czélszerüen s gondosan gyártott jó hirnevü gépeit a **közeledő tavaszi idényre**, nevezetesen:

Sorba-vetőgépeket,
Szórva-vetőgépeket,
Ekéket. — Boronákat,
Hengereket, Lókapàkat,
Tengeri-morzsolókat,
Baker és magtàr-rostàkat;
továbbá mindennemü
Szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat,
Szeszgyári berendezéseket,

és pedig: **Henzefőzők, kavaró-készülékek, maláta és burgonyazuzókat** stb.

Csermelyvölgyi gazdasági gépgyárunkban gépgyártmányainknak *jelentékeny készletét tartjuk állandóan*, bizományi raktárt pedig:

SESZTINA LAJOS urnál Debreczenben.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

HIRDETMÉNY.

A „Debreczeni Takarékpénztár“

1885. Martius hó 8-ikán délelőtti 10 órakor
DEBRECZENBEN, A VÁROSHÁZA NAGYTANÁCSTERMÉBEN
rendes

KÖZGYÜLÉST

tart, melynek tárgyai lesznek:

1. Az igazgatóság évi üzleti jelentése s az általa a felügyelő bizottság jelentésével együtt beterjesztett 1884. évi zárszámadások megbirálása.
2. A nyeremény mikénti felosztásának megállapitása.
3. A nyugdij szabályzat, s esetleg az alapszabály idevonatkozó pontjainak módositása tárgyában — a m. évi közgyülés 9. számu határozata folytán — az igazgatóság által beterjesztett javaslat.
4. Részvényesek által benyujtott inditványok:
   a) Más, belybeli pénzintézeteknél igazgatósági vagy felügyelői minőségben alkalmazott részvényeseknek intézetünknél hasonminőségben nem alkalmazhatása tárgyában.
   b) Az igazgatósági tagok dijazása tárgyában.
5. Tiz igazgatósági tag választása.

A mérleg és a nyereség felosztási javaslat, a jelentésekkel együtt 1885. február hó 28-ik napjától fogva, a pénztár helyiségében, az üzleti órák alatt bárki által megtekinthető.

Az igazgatóság.

Alapittatott 1835.

A bronz-szinházi, ugymint

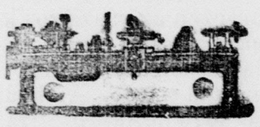
ÖLTÖZÉK-DISZLET GYÀR

Necchi J. B. (ezelőtt Strobl A.) Gyár: Bécs, VII. Bandgasse 39., Raktár: I Naglergasse 2, ajanlja a farsangi időnyre jól berendezett raktárát mindenféle

öltözék,- és szinpadi ékszereiből

legolcsóbb gyári árak mellett.

Mindenféle egyleti jelvények.

Egyenlitő-gyalupadok,

furó-gépek, gyalugèpek,

legujabb szerkezettel raktáron vannak

Reitbauer F.-nél

Bécs, II. Nordbahnstrasse 5.

Eladó birtok.

Egy, 800 hold első minőségü homokföldből és 520 hold első minőségü feketeföldből álló — tágas uri és elegendő gazdálkodási épületekkel ellátott — biharmegyében és vasuti állomáshoz közelfekvő birtok, szabad kézből eladó, — értekezhetni Debreczenben Miklós-utcza 1926. sz. házban.

A legjobb

harmonikák,

és minden létező
hangszer
csak
Trimmel N. Jánosnál
Bécs,
VII. Kaiserstrasse 74.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve; Harmonikáknak külön árjegyzék.

Üzlethelyiség változtatás.

Alólirott tisztelettel jelentem a n. é. közönségnek, miszerint

férfi, női és gyermek czipő csizma raktáramat

Csapó-utczán levő **Stenczinger házban, Zichermann H.** közvetitő és tudakozó intézetével szemben helyeztem át, hol minden e szakmába vágó czikkeket a legjobb minőségben a legjutányosabb árban elárusitok és készitek a legpontosabb kiszolgálat mellett. Vidéki megrendelések is felvétetnek és pontosan eszközöltetnek. Kérem a n. é. közönség becses pártfogását,

maradok tisztelettel
Hovány Ödön.

Harmincz èv óta legjobb hirnévnek örvend

a németországi gyógyászati ügyiársulatok által megvizsgált és kitünő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi volt helytartóság által engedélyezett

köszvényvászon

köszvény, csuz, (idegrángatas, keresztcsont fájás), orbáncz, mindenféle kéz és lábgörcsök, különösen aranyér, dagadt tagok, ficzamodások és oldalnyilalások ellen biztos eredménnyel, mint biztos és gyorsan gyógyitó szer használandó.

Dr. Hufeland, hires orvos gyógyászati müveiben következőleg nyilatkozott: Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány sikertelenül látszék erős gyógyszereket feltalálni; ezen bajok: a fejköszvény, és közköszvény (padogra,) e gyógyszer most a fentebbi köszvény-vászon használata által feltaláltatott. Csomagokban használati utasitással együtt 1 frt 5 kr., kétszeres hatásu avult bajok ellen 2 forint 10 krajczár o. é.

Dr. BURON

párisi általános sebtapasza,

bárminemü sebek, genyedések és daganatok, fagysebek és tyukszemek ellen. — Egy tégely használati utasitással együtt 35 kr.

Kapható valódi minőségben Doctor Rotschnek Emil gyógyszerésznél.

Az első valódi nyálkatávolitó Hoff János-féle malátakivonati czukorkák kék papirban vannak.

Hoff János malátakivonati egészségi-sör 1 üveg 60 kr. | **Hoff János összpontositott maláta-kivonat** 1 üveg frt 1.12, kis üveg 70 kr.

Naponkénti gyógyjelentések

mell- és tüdőszenvedöktől, hurutus szinlelések, emésztő és ideggyengeségek, lesoványodás, vérszegénység és elerőtlenedési, gyengélkedők és lábadozóktól nevezetes jótállást képeznek minden szenvedőre és felélesztik közel meggyógyuláshoz a reményt e készitmények használásával.

Hoff János mell-maláta czukorkák	*Hoff János maláta-egészségi chocoládéja*
60, 30, 15 és 10 krjával **csakis kék papirban valódi.**	½ ko. I. frt 2.40, II. frt 1.60. ¼ ko. I. frt 1.30, II. 90 kr.

Hoff Jànos urnak

a maláta kivonatok feltalálójának és gyártójának, cs. k. udvari szállitója Európa legtöbb fejedelmeinek, stb Bécsben, I. Graben, Bräunerstrasse 8.

Orvosi gyógyjelentés.

Nagy-Szőllős 1884. ápril 4.

Orvosi gyógyelismerés! Bachmann Róza asszony szül. Rutnik, mellhörgés miatt a Hoff János maláta-készitmények hosszabb használatára utasittatik.

Dr. Batizi Endre, megyei főorvos Nagy-Szőllős.

Pécs, 1884. május 20.

T. cz. Kérek mihamarabb 25 üveg kitünő maláta kivonati egészségi sörèből hajóval és utánvéttel.

Tisztelettel
Dr. Mocsáry Antal, városi arvaorvos, m. k. honvéd.

Hivatalos gyógyjelentés.

(Kivonat.) főintendatura Bologna: Kellemes izü Hoff János-féle maláta-készitményei a betegektől szivesen vétetnek, jóhat suak és a betegeknek táplálók, ugy, hogy azok mint fontos gyógyszer leginkább figyelmet érdemelmek. **Dr. F. Veradini, Dr. P. Beletti.**

Főraktár **Debreczen: Csanak József** füszerk., továbbá **Ricki József Zelmos, Geréby Fülöd** és *Varga Lajos* urnál. **Nyiregyháza**: Korányi Imre gyógy. *Eger*: Kölner L. Buzáth L. Irgalmasok gyógyszertára *Miskolcz* dr. Szabó Gyula gyógyszer. Mór Károly. *Nagyvárad*: Heringh S. Molnár L. gyógyszer. Kiss S. Janky Antal. *Szathmár*: Jakó Mihály, továbbá az ország minden nevezetesebb gyógyszertárában.

60 magas kitüntetés. Alapittatott 1847, Bécsben és Budapesten 1861 óta

Debreczen, 1885. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában, Piacz, SIMONFFY-ház.